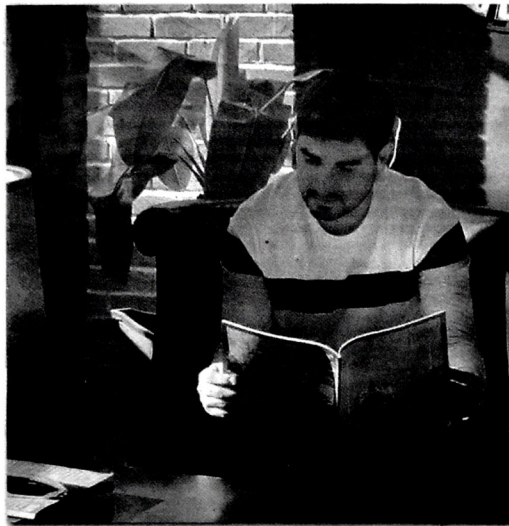

MƏDƏNİYYƏT

"NƏYİNSƏ nisgili var, deməzdim. Mən "Segah"ı nəyinsə xatirinə oxumu- ram. Artıq 18 ildir, bu sənətin içindəyəm, xanəndəlik dərsi alıram. Düzür, uşaq yaşlarında insan "Segah"ı dərk edə bilmir, heç istədiyini kimi oxuya da bilmirsən, dinləyiciyə çatdırı bilmirsən. Lakin müəyyən bir yaş həddindən sonra insanın qəzələ, "Segah"a meyli artır. "Segah"a bağlı olmağım yaşla əlaqədardır". "Üç nöqtə" qəzetinin qonağı xanənda Orxan Əbilovdur.

"Ruhuma yaxın olan "Segah"dır"

**ORXAN ƏBİLOV:
"MUSİQİ BİR DƏRYADIR"**

-İncəsənətə uşaqlıqdan həvəslə idiniz?

-İncəsənətə uşaqlıqdan həvəslə olmuşam. Deyilənə görə, 4 yaşım olarkən evdə mahnı oxuyurmuşam. Həmin vaxt mənə nəğarə almışdılar, o nəğarə ilə ritim tutmuşam. Valideynlərim görüb ki, musiqiyə həvəsim var, mənə Əhməd Bakıxanov adına musiqi məktəbinə aparıblar. O vaxtdan muğam təhsili almağa başlamışam.

-Muğamın sirlərini kimdən öyrəndiniz? Kimlər daha çox dəstək olub sizə?

-Musiqi məktəbində müəllimim Gülşüm xanım olub. Daha sonra 2004-cü ildə Bülbül adına orta ixtisas məktəbinə daxil oldum. Burada bir çox sənətkarlardan dərslərim alırdım. Simarə xanım, Firuz müəllim, Qəzənfər müəllim mənim müəllimlərim olub. Qəzənfər müəllim mənə çox dəstək olub. Uğurlarımın çoxunun səbəbkəri odur. Sonra təhsilimi Mədəni Maarifdə (İndiki Bakı Humanitar Kolleci) davam etdirdim. 4 il də orada təhsil aldım. Harzda Milli Konservatoriyada Respublikamızın Xalq artisti Nazakət xanım Teymurovanın sinfində dərslər alırdım.

-Ailənizdə kimsə sənətlə məşğul olubmu?

-Ailəmdə musiqi ilə məşğul olan heç kim olmayıb. Sadəcə ata tərəfindən səsi olanlar var. Əmülərimin, ələ atamın özünə yaxşı səsi var. Sadəcə onun musiqi ilə məşğul olmayıblar. Zamanında təhsil alıb sənətlə məşğul olsaydılar, indi sayılıb-seçilən ifaçılardan olardılar.

-"Segah" muğamını daha çox ifa etdiyiriniz...

-Muğamların hər birini ifa edirəm, sadəcə "Segah" daha yaşılı və qıralı yaxın olduğu üçün ona çox müvafiq edirəm, çox ifa edirəm. Hər bir ifaçının ruhuna yaxın olan bir muğam var, xanənda var. "Şuşar"ı sevir, xanənda var. "Şur" muğamını sevir. Mənim də ruhuma yaxın olan "Segah"dır. Muğamlarımızın hər biri gözəldir. Allah dahi bəstəkarımız Üzeyir Hacıbəyova rəhmət eləsin, muğamlarımızın hər birini nota alıb

-"Segah" üyeyin nələsidir. Nəyin nisgili var ki, üyeyinizdə daha çox "Segah"ı ifa edirsiniz?

-Nəyinsə nisgili var, deməzdim. Mən "Segah"ı nəyinsə xatirinə oxumu- ram.

18 ildir, bu sənətin içindəyəm, xanəndəlik dərsi alıram. Düzür, uşaq yaşlarında insan "Segah"ı dərk edə bilmir, heç istədiyini kimi oxuya da bilmirsən, dinləyiciyə çatdırı bilmirsən. Lakin müəyyən bir yaş həddindən sonra insanın qəzələ, "Segah"a meyli artır. "Segah"a bağlı olmağım yaşla əlaqədardır.

-İstər xanəndələr, istərsə də digər musiqi sahəsinin ifaçıları deyirlər ki, musiqi dəryədir, yaşıdan asılı olmayaraq öyrənmək lazımdır...

-Çox düzgün deyilib ki, musiqi bir dəryədir. Nə qədər öyrənsən, bu sənətin başını ucaldığı. Qəzənfər müəllim həmişə gözəl bir söz deyirdi, 50 yaşın olsa belə, həmişə öyrənməlisən. Çünki sən desən ki, artıq mən bilirm, daha öyrənməyəcəm, deməli, sən yaxşı xanənda deyilsən. Muğamı öyrəndikcə öyrənersən. Muğamın incalıkları, dərinlikləri çoxdur. İndiki ifaçıların çoxusu (mən o kəsli nəzərdə tuturam ki, onları xalq tanımı) "mən xanəndəyəm" deyir. Əslində "xanənda" sözü çox ağır sözdür. Xanənda Arif Babəyevdir, Alim Qasimovdur, Qəzənfər Abbasovdur və digər sənətkarlardır.

-Bir çox sənətkilər təhsilin olmasını özləri üçün vacib hesab etmirlər. Sizcə, bu düzgündür?

-Mən bunun əleyhinəyəm. Təhsilsiz bir musiqiçi, tok xanənda yox, mənə görə uğurlu ola bilməz. Bir insanın yaxşı səsi ola bilər, amma təhsil də önəmlidir. Allah insana istedad və səs verir, amma o səsi idarə etmək üçün mütləq ki, təhsil alınmalıdır. İfaçı təhsil almasa, muğamın növlərini bilməyəcək, səsinə düzgün idarə edə bilməyəcək.

-Muğam sizin üçün nə deməkdir?

-Nəçə ildir, bu sənətdəyəm, bir az öncə dedim. Mən muğamın aşiqiyəm. Muğam dinləyəndə ruhum dincəlir. Muğam mənim üçün həyatımın yarısı deməkdir. Niyə yarısı deyirəm? Tam şəkildə insan həyatını nəyəsə həsr edə bilməz, bu inandırıcı deyil. Ona görə deyirəm ki, həyatımın yarısıdır. Muğama illərini vermişəm. Bu günə qədər böyük sənətkarlardan dərslər alırdım. Muğamdan kənar qala bilmərəm.

-Muğamı ifa edəndə nə hisslər keçirirsiniz?

-Muğamı ifa edəndə mənə dinləyənlərin reaksiyasına daha çox diqqət yetirirəm. Tamaşaçıların baxışları, alqışları bax bunları beynimdə canlandırırəm. Çalsıram ki, dinləyicilərim mənə qusur tapmasınlar. Mən muğamı o qədər salıplı-ı ifa etməliyəm ki, onu dinləyici anlaya

bilsin. Bir də dinləyici muğamdan professional şəkildə anlayışı olan şəxs də ola bilər. Bax ona görə məsuliyyət olmalıdır. Nəzərə alırıq ki, mən izləyən şəxslər həm də sənətkarlardır.

-Məcnun obrazını ifa etmək kimi bir arzunuz varmı?

-Hər bir ifaçı kimi mənim də arzumdur "Məcnun"u oynamaq. Bu obrazı canlandırmaq böyük bir məsuliyyət tələb edir. "Məcnun" obrazını layiqli şəkildə canlandırmaq istəyirəm. Nəçə ki, sənətkarımız Mansum müəllim "Məcnun" adını alıb, mən də istəyirəm, bu sənətdə "Məcnun" olum.

-Nə vaxtsa ifa etsəniz, Leyli rolunda tərəf müqabiliniz kim olmasını istəyərindiz?

-"Leyli" obrazında oynayacaq xanım-larımız çoxdur. Gözəl səsi olan ifaçılarımız, gözəl görkəmli xanım xanəndələrimiz çoxdur. Məsələn, Kamilə xanım Nəbiyeva gözəl xanəndədir. Onun kimi bir çoxunun adını çəkmə bilərəm. Əfirlərdə olmayan bir neçə xanəndələrimiz də var ki, onlarla da oynamaq istəyirəm. Əfirlərdə tez-tez görünməsələr də, o xanəndələrimiz güclü səsa malikdirlər. Bax o xanım xanəndələrlə də Opera səhnəsində çıxış etmək istəyirəm.

-Muğamatuzun bu günkü vəziyyəti sizi qane edirmi?

-Bu gün muğamımızın vəziyyəti yaxşıdır. Ustad sənətkarlarımızın yetirmələri çoxdur, hələ də tələbələr yetişir. Bu gün muğam gözəl xanəndələrimizin nəzarətindədir. Respublika Prezidenti Cənab İlham Əliyev və Birinci-vitse prezident Mehriban xanım Əliyevanın mədəniyyətə, o cümlədən muğamə diqqət və qayğıları nəticəsində bu gün muğamımız dünyada təbliğ olunur. Buna görə Cənab Prezident İlham Əliyevə və Birinci xanım Mehriban Əliyevaya təşəkkür edirəm.

-Tez-tez indiki gənclərin muğama bir qədər laqeyd olmaları barədə giley-güzar eşidirik. Bu haqda nə deyərindiz?

-Bu sual çox gözəl bir mövzunu əhatə edir. "Gənclərimizin muğama olan həvəsi" Bu gün mənə də gənclərimizin muğama olan həvəsi qane etmir. Çünki gənclər daha çox bəyaz məhənlər dinləyirlər. Bu məhənlər mən "bir aylıq" məhənlər adlandırım, çünki 1 ay ömürləri olur, 1 ay gündəmdədir, vassalam. Bilmirəm, bu no ilə bağlıdır. Muğamı dinləyən gənclər çox azdır. İstəyirdim, muğamımız gənclər tərəfindən dinlənilsin. Muğam dörin bir sənətdir.

-Təylərə gedirsinizmi?

-Bəli, gedirəm. Əl şənliklərində, ad günlərində iştirak edirəm. Sizə deyim ki, hər gün toydayam, düzgün olmaz. Ara-sıra tanıtımçı insanları şənliklərində iştirak edirəm. Əsasən muğam sevon insanları məclislərində yer alıram.

-Demək olarmı ki, xayalınızda ki, yerə çatmışınız, ya hala var?

-Əslində xayalimdakı yerə çatmaq üçün bir addım atmışam. O yerə çatmaq üçün bir çox nailiyyətlər əldə etməliyəm. "Əməkdar artist" adı, daha sonra "Xalq artisti" adı almalyam. Bunlar üçün də illər lazımdır. Ona görə deyirəm ki, hələ bir addım atmışam. Çalsıram ki, sənətlə bağlı bir səhv etməyim. Məqsədim xayalimdakı yerə çatmaq üçün düzgün addımlarla irəliləməkdir.

Rövşən Tahir